

תזכיר חוק

א. שם הצעת החוק

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס...) התשע"ז - 2017

ב. עיקרי החוק המוצע

במסגרת התיקון מבוקש לבטל את התנית תשלום גמלת הסיעוד בכסף בתנאי בדבר "בן משפחה הגר עמו ומטפל בו", כאמור בסעיף 225 (ג) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה – 1995 [להלן – החוק] ולאפשר תשלום גמלה בכסף במקרים בהם קבעה הועדה המקצועית המקומית כי אין שירותי סיעוד זמינים שניתן לספק לזכאי. כמו כן יקוצר פרק הזמן הקבוע בסעיף לעניין פרק הזמן בו לא סופקו שירותי סיעוד מ-60 ימים ל-30 ימים.

ג. מטרת החוק המוצע והצורך בו

כ-160 אלף איש ואישה זכאים כיום לגמלת סיעוד לפי פרק י' לחוק הביטוח הלאומי.

במרבית המקרים הגמלה ניתנת על ידי שירותים בעין הכוללים טיפול סיעודי בבית, טיפול במרכז יום, אספקת מוצרי ספיגה ועוד, כאשר עיקר ההוצאה מופנה לשעות טיפול סיעודי בבית הקשיש (כ-94% מסך ההוצאה).

עם זאת, החוק הכיר בכך כי ייתכנו מצבים בהם לא ניתן יהיה לספק שירותי סיעוד באמצעות טיפול סיעודי בבית הקשיש אם מחמת מקום מגוריו של הזכאי ואם מכל סיבה אחרת שאינה תלויה בהתנהלותו של המבוטח (ובעיקר מחסור במטפלות באזור המגורים). לעניין זה, מתיר סעיף 225 (ג) לחוק לועדה המקצועית להורות על תשלום שווי הגמלה ישירות לידי המבוטח (שלא בהתאם לתנאי קבלת הגמלה בכסף הקבועים בסעיף 225א) לחוק וזאת בתנאי שהוא גר עם קרוב משפחה המטפל בו ושלא ניתן לספק את שירותי הסיעוד.

מניסיון המוסד לביטוח לאומי עולה כי התנאי הנוגע למגורים עם קרוב משפחה עלול להוביל למצבים בהם נשללת זכותו של המבוטח לתשלום הגמלה, ולתוצאה לפיה מבוטח איננו זכאי לגמלה בשל תנאי שפעמים רבות אינו תלוי בו ועל אף שנמצא כי הוא זקוק לסיוע בפעולות היום יום.

אשר על כן מוצע לבטל את התנית התשלום בתנאי בדבר "בן משפחה הגר עמו ומטפל בו", כאמור בסעיף 225 (ג) לחוק ולאפשר תשלום גמלה בכסף במקרים בהם קבעה הועדה המקצועית המקומית כי אין שירותי סיעוד זמינים שניתן לספק לזכאי.

בנוסף, קובע סעיף 225(ג) לחוק כי תשלום גמלה בכסף יתאפשר מקום בו חלפו 60 ימים מהמועד בו נוצרה זכאות לגמלה, וטרם סופקו שירותי סיעוד. **מוצע לקצר את פרק הזמן האמור ולהעמידו על 30 ימים בלבד.**

תיקון זה מתבקש גם לאור תיקון 175 לחוק מיום 1.4.16 במסגרתו הוקדמה הזכאות לגמלת סיעוד מה – 1 בחודש שלאחר הגשת התביעה לשבעה ימים מהיום בו הוגשה התביעה לגמלה. באופן זה יצומצם פרק הזמן בו יוותר מבוטח ללא מענה ויקוצר פרק הזמן בו תיבחן האפשרות למתן שירותי סיעוד בעין.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

הוראת סעיף 225(ג) יתוקנו.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, תקן המשרד, וההיבט המינהלי

עלות התיקון זניחה.

ו. ולהלן נוסח הצעת החוק

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס....) תשע"ז – 2017

<p>בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹, בסעיף 225(ג) במקום "שהוא גר עם בן משפחה המטפל בו ושאינן שירותי סיעוד זמינים" יבוא "שאינן שירותי סיעוד זמינים" ובמקום "60 ימים" יבוא "30 ימים".</p>	<p align="center">1.</p>	<p align="center">תיקון סעיף 225 (ג)</p>
<p>תחילתו של חוק זה באחד בחודש שמתום חודשיים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה) והוא יחול על מי שהגיש תביעתו לגמלת סיעוד ביום התחילה ואילך.</p>	<p align="center">2.</p>	<p align="center">תחילה ותחולה</p>

דברי הסבר

כ-160 אלף איש ואישה זכאים כיום לגמלת סיעוד לפי פרק י' בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן - החוק והגמלה, בהתאמה).

במרבית המקרים הגמלה ניתנת על ידי שירותים בעין הכוללים טיפול סיעודי בבית, טיפול במרכז יום, אספקת מוצרי ספיגה ועוד, כאשר עיקר ההוצאה מופנה לשעות טיפול סיעודי בבית הקשיש (כ-94% מסך ההוצאה).

עם זאת, החוק הכיר בכך כי ייתכנו מצבים בהם לא ניתן יהיה לספק שירותי סיעוד באמצעות טיפול סיעודי בבית הקשיש אם מחמת מקום מגוריו של הזכאי ואם מכל סיבה אחרת שאינה תלויה בהתנהלותו של המבוטח (ובעיקר מחסור במטפלות באזור המגורים). לעניין זה, מתיר סעיף 225 (ג) לוועדה המקצועית להורות על תשלום שווי הגמלה ישירות לידי המבוטח (שלא בהתאם לתנאי קבלת הגמלה בכסף הקבועים בסעיף 225א) וזאת בתנאי שהוא גר עם קרוב משפחה המטפל בו ושלא ניתן לספק את שירותי הסיעוד.

מניסיון המוסד לביטוח לאומי עולה כי התנאי הנוגע למגורים עם קרוב משפחה עלול להוביל למצבים בהם נשללת זכותו של המבוטח לתשלום הגמלה, ולתוצאה לפיה מבוטח איננו זכאי לגמלה בשל תנאי שפעמים רבות אינו תלוי בו ועל אף שהוא זקוק לסיוע בפעולות היום יום.

לפיכך מוצע לתקן את הוראות סעיף 225(ג) לחוק ולקבוע כי די בכך שהוועדה המקצועית תמצא כי אין שירותי סיעוד זמינים שניתן לספק למבוטח, אף אם לא גר עימו קרוב משפחה המטפל בו.

בנוסף, קובע סעיף 225(ג) כי תשלום גמלה בכסף יתאפשר מקום בו חלפו 60 ימים מהמועד בו נוצרה זכאות לגמלה, וטרם סופקו שירותי סיעוד. מוצע לקצר את פרק הזמן האמור ולהעמידו על 30 ימים.

כן מוצע כי התיקון יחול ב - 1 בחודש שבחלוף חודשיים מיום פרסומו, והוא יחול על מי שהגיש תביעה לגמלת סיעוד מיום זה ואילך.

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210, ס"ח התשע"ז, עמ' 666